

«ΝΑΩΝ ΧΑΛΑΣΜΑΤΑ. Ο Ξεσηκωμός της Χαλκιδικής το 1821 και ο Χαλασμός των χωριών στην ύπαιθρο της Θεσσαλονίκης»

ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΑΦΗΓΗΣΗ ΣΕ ΜΟΡΦΗ ΒΙΝΤΕΟ (2021, παραγωγή ΕΦ.Α.ΠΕ.Θ.)

Στο πλαίσιο εορτασμού της Ελληνικής Επανάστασης, η Εφορεία Αρχαιοτήτων Περιφέρειας Θεσσαλονίκης δημιούργησε την οπτικοακουστική αφήγηση «ναών χαλάσματα» με θέμα τον Ξεσηκωμό των Χαλκιδιωτών για την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης και τον Χαλασμό των χωριών της υπαίθρου χώρας της, ιδωμένων υπό το πρίσμα των κατεστραμμένων τον Ιούνιο του 1821 και ανακατασκευασμένων μόλις μια δεκαπενταετία ή έως και τριακονταπενταετία αργότερα ναών τους.

Το βίντεο απευθύνεται σε ευρέως φάσματος κοινό και έχει εκπαιδευτικό και ενημερωτικό συνάμα χαρακτήρα, παρουσιάζοντας ευσύνοπτα τα βασικά γεγονότα κατά τη λεγόμενη Επανάσταση της Χαλκιδικής μέσα από τόπους, πολιτιστικά τοπία και μνημεία που συνδέθηκαν με τις μάχες και την καταστροφή που επακολούθησε.

Επιγραμματικώς, ο *ξεσηκωμός* για την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης ακολούθησε χρονικώς την έκρηξη της Ελληνικής Επανάστασης στον νοτιοελλαδικό χώρο. Η καταστολή της εξέγερσης από τον οθωμανικό στρατό συνοδεύτηκε, υπό το πνεύμα ιερού πολέμου, από πλήρη καταστροφή και συστηματικό εξανδραποδισμό των επαναστατημένων κοινοτήτων. Στο πλαίσιο αυτό καταστράφηκαν βυζαντινοί ναοί και μεταβυζαντινές εκκλησίες των χωριών, πολλοί από τους οποίους είχαν ανακαινισθεί εντός της πρώτης εικοσαετίας του 19^{ου} αιώνα, ακόμη κι έναν μόλις χρόνο νωρίτερα. Ο *χαλασμός* ήταν τέτοιας κλίμακας που οι κατεστραμμένες κοινότητες κατόρθωσαν να ανακάμψουν μετά τα μέσα της δεκαετίας του 1830 ή ακόμη και μετά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, οπότε και αναδομούνται πλέον ή επισκευάζονται οι κατεστραμμένες εκκλησίες τους. Στις εξωτερικές όψεις των ανακατασκευασμένων ναών ενσωματώνονται επιγραφές και αρχιτεκτονικά μέλη των πυρποληθέντων, τεκμήριο και διαρκής υπενθύμιση του χαλασμού και του επαναστατικού αγώνα. Παρά την αποτυχία της, η εξέγερση για την απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης το 1821, μέρος του ευρύτερου ξεσηκωμού της Μακεδονίας, παίρνοντας την σκυτάλη από παλαιότερα επαναστατικά κινήματα, σήμανε την έναρξη του Αγώνα για την απελευθέρωση του βορειοελλαδικού χώρου από την οθωμανική κυριαρχία.

Το βίντεο έχει αναρτηθεί στον ιστότοπο YouTube, υπό τον σύνδεσμο: <https://youtu.be/pdcccLthT-gY>, και στην πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης Facebook, υπό τον σύνδεσμο: <https://fb.watch/6MvR5THgbZ/>.